

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

13 noiembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte - Vladimir Timofti,

Judecători - Anatolie Țurcan, Nadejda Toma, Elena Cobzac, Victor Boico,

a judecat fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către partea vătămată Catruc Veronica și de către avocatul Pruteanu Natalia în numele inculpatului Țulea Valeriu, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 martie 2018, în cauza penală privindu-i pe

***Rotar Vasili xxxx**, născut la xx xx xxxx,
originar și domiciliat în xxx xxxx,*

***Țulea Valeriu xxxx**, născut la xx xx xxxx,
originar și domiciliat xxx xxxx.*

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 22.01.2016 – 17.06.2016;

Instanța de apel: 25.07.2016 – 21.03.2018;

Instanța de recurs: 28.06.2018– 13.11.2018.

Asupra recursurilor declarate, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Căușeni din 17 iunie 2016, adoptată în conformitate cu art.364¹ Cod de procedură penală în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, Țulea Valeriu a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.186 alin.(2) lit. b), c), d) Cod penal la 1 an 4 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Tot, prin aceeași sentință Rotar Vasili a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.186 alin.(2) lit. b), c), d) Cod penal la 1 an 4 luni închisoare.

Conform art.90 Cod penal, executarea pedepsei închisorii a fost suspendată condiționat pe o perioadă de probațiune de 2 ani.

De asemenea, s-a dispus încasarea în mod solidar de la inculpați, în beneficiul părții vătămate Catruc Veronica, a prejudiciul material în mărime de 47 684,24 lei 24 bani, și a

prejudiciu moral în mărime de 20 000 lei.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că Țulea Valeriu, în noaptea spre 01 septembrie 2015, având scopul sustragerii bunurilor altei persoane, la o înțelegere prealabilă și împreună cu Rotar Vasili, pe ascuns au pătruns prin fereastră în casa cet. Catruc Veronica, care este situată pe str. xxxx din or. xxxx, de unde, pe ascuns, au sustras valută străină în numerar de 800 euro și 500 dolari SUA, care conform ratei oficiale a BNM din 01.09.2015 constituie suma de 17 505,20 lei și respectiv 9 579,05 lei; 200 lei; șase inele din aur pentru dame; un lăntișor din aur; o iconiță din aur; o cruciuliță din aur; un pandantiv din aur în formă de scorpion; o pereche de cercei din aur în formă de scoică, cauzându-i astfel părții vătămate un prejudiciu material considerabil, în sumă totală de 47 684,25 lei. Rotar Vasili, în noaptea spre 01.09.2015, având scopul strugării bunurilor altei persoane, la o înțelegere prealabilă și împreună cu Rotar Vasili, pe ascuns a pătruns prin fereastră în casa cet. Catruc Veronica, care este situată pe str. xxxx din or. xxxx, de unde pe ascuns au sustras valută străină în numerar în sumă de 800 euro și 500 dolari SUA, care conform ratei oficiale a BNM din 01.09.2015 constituie suma de 17 505,20 lei și respectiv 9 579,05 lei; 200 lei; șase inele din aur pentru dame; un lăntișor din aur; o iconiță din aur; o cruciuliță din aur; un pandantiv din aur în formă de scorpion; o pereche de cercei din aur în formă de scoică, cauzându-i astfel părții vătămate un prejudiciu material considerabil, în sumă totală de 47 684,25 lei.

3. Nefiind de acord cu sentința pronunțată, împotriva acesteia au declarat apeluri:

- *procurorul*, a solicitat casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care lui Țulea Valeriu să-i fie stabilită pedeapsa în baza art.186 alin.(2) lit. b), c), d) Cod penal la 2 ani 6 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis; lui Rotar Vasili să-i fie stabilită pedeapsa în baza art.186 alin.(2) lit. b), c), d) Cod penal la 2 ani 6 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, iar conform art.90 Cod penal, executarea pedepsei închisorii de suspendat condiționat pe o perioadă de probațiune de 2 ani, pe motiv că pedeapsa individualizată de prima instanță este una prea blândă în raport cu gravitatea faptelor comise de inculpați.

- *partea vătămată Catruc Veronica*, care a solicitat casarea sentinței cu emiterea unei noi hotărâri, prin care inculpaților să le fie stabilită o pedeapsă mai aspră și admiterea integrală a acțiunii civile, prin care să fie dispusă încasarea în mod solidar de la inculpați a prejudiciului material în mărime de 61 483 lei și despăgubiri pentru prejudiciul moral în mărime de 100 000 lei, invocând în motivarea apelului argumentele că, instanța de judecată a încadrat greșit fapta săvârșită de către inculpați, pedeapsa stabilită este una prea blândă și nu a fost soluționată acțiunea civilă, instanța nu a ținut cont de gradul daunelor morale.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 martie 2018, apelurile declarate au fost admise, casată parțial sentința, în partea stabilirii pedepsei și pronunțată o nouă hotărâre, după cum urmează:

Țulea Valeriu și Rotar Vasili au fost recunoscuți vinovați și condamnați în baza art.186 alin.(2) lit. b), c), d) Cod penal la 2 ani închisoare, fiecăruia, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În rest, celelalte dispoziții ale sentinței au fost menținute fără modificări.

5. Pentru a motiva soluția adoptată, instanța de apel a constatat că, prima instanță nu a acordat deplină eficiență prevederilor art.7, 61, 75 Cod penal în coraport cu prevederile art.90 Cod penal, respectiv, nu a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele care atenuază ori agravează răspunderea penală, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Din materiale cauzei penale rezultă că, prima instanță a ținut cont de faptul că inculpații au recunoscut vina în cele comise. Instanța de apel a menționat că recunoașterea vinovăției, în cazul dat, nu este considerată ca circumstanță atenuantă. Recunoașterea vinovăției a fost ca condiție la aplicarea prevederilor art.364¹ Codul de procedură penală, respectiv fiindu-le redusă 1/3 din pedeapsa cu închisoare aplicată inculpaților. Careva circumstanțe agravante în privința inculpaților în conformitate cu art.77 Codul penal nu au fost stabilite. Cu referire la art.16 alin.(3) Codul penal, infracțiunea respectivă se clasifică că fiind o infracțiune mai puțin gravă.

Instanța de apel a reținut că, un indiciu relevant referitor la personalitatea inculpaților, rezidă în comportamentul acestora atât până la comiterea infracțiunii, cât și după comiterea infracțiunii. La caz, din declarațiile părții vătămate (din care rezultă că, de mai mult de 2 ani, inculpații nu au restituit nici, cel puțin, parțial prejudiciul). Infracțiunea de furt este o infracțiune contra patrimoniului, iar restituirea prejudiciului în cazul acestor infracțiuni este o circumstanță foarte importantă (în multe cazuri, și decisivă) la stabilirea cuantumului pedepsei. Astfel, instanța de apel a conchis că argumentele din apelul părții vătămate și, parțial, din apelul procurorului referitoare la stabilirea pedepsei sunt întemeiate, iar inculpaților urmează a fi stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani, fiecărui.

La fel instanța de apel a reținut că partea vătămată a menționat că, în rezultatul infracțiunii săvârșite de inculpat, a fost constatată suma de 47 684,25 lei, însă suma respectivă este mai mare – 61 483 lei. La caz, instanța de apel a menționat că prejudiciul (costul bunurilor sustrase) este un element obligatoriu al componenței de infracțiune comise de inculpat. Același prejudiciu (costul acelorași bunuri, dar mai mare) este solicitat de către partea civilă. Acest prejudiciu a fost încriminat prin rechizitoriu. Prin urmare, este imposibil ca costul acelorași bunuri să fie diferit în cazul calificării faptei comise și în cazul acțiunii civile prin care se solicită doar costul acelorași bunuri. În cazul dat s-ar depăși limitele învinuirii formulate în rechizitoriu.

La determinarea mărimii compensației pentru prejudiciul moral, instanța de apel a ținut cont de gravitatea cauzării suferințelor psihice la care a fost supusă partea vătămată și consecințele survenite, care, în mod incontestabil, amplifică suferințele morale a sale; capacitatea făptuitorului de a recupera prejudiciul moral; condițiile social-economice a societății unde locuiește partea vătămată; aplicarea uniformă a cuantumului prejudiciului moral în cazuri comparabile. Instanța de apel a statuat un comportament cinic din partea inculpaților, reieșind din aceste circumstanțe, a reținut că prejudiciul moral stabilit de către prima instanță este întemeiat.

6. Împotriva deciziei instanței de apel au declarat recursuri ordinare:

- *partea vătămată Catruc Veronica*, invocând drept temei de casare a deciziei instanței de apel prevederile art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, solicitând casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În context, recursul este axat pe aceleași afirmații, care au fost invocate în apel.

- *avocatul Ptruteanu Natalia în numele inculpatului Țulea Valeriu*, invocând temeiurile de recurs din art.427 alin.(1) pct.6) și 10) Cod de procedură penală și art.6 CEDO, solicitând casarea deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie aplicată o pedeapsă mai blândă, considerând că instanțele de judecată eronat i-au individualizat pedeapsa contrar prevederilor legale.

Afirmă că temei pentru aplicarea unei pedepse mai blânde servesc următoarele fapte inculpatul a recunoscut vina, în instanța de judecată a solicitat examinarea cauzei în temeiul art.364¹ Cod de procedură penală, recunoscând toate probele acumulate în faza de urmărire penală.

7. În conformitate cu prevederile art.431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursurilor ordinare declarate, menționând că acestea urmează a fi declarate inadmisibile, deoarece criticile invocate sunt vădit neîntemeiate.

8. Judecând recursurile ordinare declarate, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit consideră că acestea urmează a fi respinse, din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art.434 Cod de procedură penală, judecând recursul împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

Potrivit art.435 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să respingă recursul ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate.

Cu referire la recursul ordinar declarat de partea vătămată, Catruc Veronica.

Potrivit conținutului recursului declarat, recurentul invocă ca temei de casare a deciziei instanței de apel art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, care stipulează că, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în cazul în care instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Verificând actele cauzei, raportate la decizia recurată și criticile recurentului, instanța de recurs conchide că toate alegațiile formulate de recurent sunt vădit neîntemeiate, iar soluția instanței de apel este corectă și legală, în contextul ce urmează se vor puncta raționamentele care au stat la baza acestei concluzii.

Într-un prim aspect, este relevant de a specifica că, invocând eroarea de drept prevăzută de pct.6), recurentul menționează despre faptul că instanța de apel nu s-a expus argumentat asupra tuturor motivelor din cererea sa de apel, însă afirmațiile aduse în recurs sânt de ordin general și declarativ.

Respectiv, în atare situație, Colegiul penal lărgit, reieșind din practica sa constantă, va respinge, ca nefondate, alegațiile titularului dreptului de recurs în această parte, reiterând faptul că invocarea unor pretinse erori admise la etapa judecării cauzei de către instanța de apel, urmează a fi precedate de o motivare corespunzătoare privind esența acestora și indicarea expresă a circumstanțelor cauzei cărora sunt subsecvente.

Colegiul penal nu reține drept corectă poziția recurentului, precum că instanța de apel nu a respectat cerințele art.414 alin.(5) Cod de procedură penală, care obligă instanța să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel, având în vedere că motivarea hotărârii este un proces de analiză și sinteză a actelor și lucrărilor dosarului care nu presupune în mod obligatoriu expunerea amănunțită asupra tuturor elementelor de fapt menționate de părți, atâta timp cât sunt valorificate toate aspectele relevante din punct de vedere probatoriu și sunt menționate componentele obligatorii ale unei hotărâri motivate.

În desfășurarea aceleiași idei, instanța de recurs mai specifică că, așa cum rezultă din textul deciziei atacate, instanța de apel și-a motivat soluția adoptată în conformitate cu prevederile art.417 alin.(1) pct.8) Cod de procedură penală și în hotărârea adoptată s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, cuprinzând și motivele pe care se întemeiază soluția adoptată.

Reieșind din conținutul cererii de recurs declarat în cauza dată, se constată că autorul acestuia, critică decizia instanței de apel doar în latura civilă a acesteia.

Așadar, cu referire la soluționarea acțiunii civile în procesul penal, Colegiul lărgit, reieșind din materialele cauzei, constată că instanța de apel a apreciat că prima instanță corect a soluționat acțiunea civilă în partea încasării prejudiciului material în mărime de 47 684,25 lei și 20 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

În conformitate cu prevederile art.220 alin.(1) Cod de procedură penală, acțiunea civilă în procesul penal se soluționează în conformitate cu prevederile prezentului cod. Normele procedurii civile se aplică dacă ele nu contravin principiilor procesului penal și dacă normele procesului penal nu prevăd asemenea reglementări.

Potrivit dispoziției art.1398 alin.(1) Cod civil, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

Astfel, se remarcă faptul că, pentru angajarea răspunderii delictuale, este necesară, potrivit regulii generale, și vinovăția autorului faptei ilicite.

Din materialele dosarului, se constată că este probată existența faptului ilicit (comiterea furtului), legătura causală dintre fapta ilicită, prejudiciul și vinovăția inculpaților în comiterea faptei ilicite. Partea vătămată a menționat că în rezultatul infracțiunii săvârșite de inculpați a fost constatată suma de 47 684,25 lei, însă suma respectivă este mai mare – 61 483 lei. La caz, Colegiul penal reține că prejudiciul (costul bunurilor sustrate) este un element obligatoriu al componenței de infracțiune comise de inculpat. Același prejudiciu (costul acelorași bunuri, dar mai mare) este solicitat de către partea civilă. Acest prejudiciu a fost încriminat prin rechizitoriu. Prin urmare, este imposibil ca costul acelorași bunuri să fie diferit în cazul calificării faptei comise și în

cazul acțiunii civile prin care se solicită doar costul acelorași bunuri. În cazul dat s-ar depăși limitele învinuirii formulate în rechizitoriu.

În temeiul art.1423 alin.(1) Cod civil coroborat cu art.219 alin.(4) Cod de procedură penală, mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanță în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate succesoriului părții vătămate, de gradul de vinovăție al făptuitorului prejudiciului și de măsura în care compensarea poate aduce satisfacerea persoanei nominalizate. Prejudiciului moral se compensează de instanțe doar prin echivalent bănesc.

Totodată, este important de a specifica că, atunci când partea solicită repararea prejudiciului moral cauzat prin infracțiune, instanța este obligată să soluționeze acțiunea în cadrul procesului penal. Fată de cele ce preced, instanța de recurs menționează că despăgubirile pentru daune morale se disting de cele pentru daune materiale prin faptul că acestea nu se probează, ci se stabilesc de instanța de judecată prin evaluare.

În acest scop, pentru ca evaluarea să nu fie una subiectivă ori pentru a nu se ajunge la o îmbogățire fără just temei, este necesar să fie luate în considerare suferințele fizice și morale care au fost cauzate prin fapta săvârșită de inculpat, precum și de toate consecințele acesteia, așa cum rezultă din fapta comisă sau alte probe administrate în cauză.

Prin urmare, Colegiul penal conchide că suma de 20 000 lei, acordată cu titlu de prejudiciu moral este una echitabilă și în deplină proporționalitate cu suferințele cauzate și reparația acordată, iar suma solicitată de recurent în mărime de 100 000 lei cu titlu de prejudiciu moral este una neîntemeiată.

Astfel, reieșind din cele consemnate mai sus, se conchide că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, hotărârea contestată fiind bazată pe motive clare și legale pe care se întemeiază soluția în latura civilă, iar din aceste considerente Colegiul penal constată că prezentul recurs ordinar urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat.

Cu referire la recursul declarat de avocatul Pruteanu Natalia în numele inculpatului Țulea Valeriu.

Precum a fost menționat supra, recurentul a indicat ca temei pentru declararea recursului ordinar, prevederile art.427 alin.(1) pct.6), 10) Cod de procedură penală, în sensul că s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale, solicitând să-i fie stabilită inculpatului o pedeapsă mai blândă.

Analizând motivele invocate în recurs în raport cu materialele dosarului și prevederile legale, Colegiul penal lărgit constată că acestea nu și-a găsit confirmare.

Concomitent, Colegiul penal lărgit reține că autorul recursului este de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de judecată, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului, și critică doar modul în care instanța de apel a dispus stabilirea și executarea pedepsei de către inculpat.

Motivele recurentului, precum că instanțele incorect au individualizat pedeapsa, neacordând deplină eficiență prevederilor art.75 Cod penal, Colegiul penal lărgit le consideră drept lipsite de temei.

La acest capitol Colegiul penal lărgit atestă că, potrivit art.61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului ce se aplică de instanțele de judecată, în numele legii, persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzând anumite lipsuri și restricții drepturilor lor, având drept scop restabilirea echității sociale.

Conform art.75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă, iar la stabilirea categoriei și termenului pedepsei instanța de judecată are obligația să țină cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Totodată, pedeapsa are drept scop și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea inculpatului, cât și a altor persoane. Ca măsură de constrângere, pedeapsa are pe lângă scopul său represiv și o finalitate de exemplaritate, în ce privește comportamentul făptuitorului. Pe de altă parte, pedeapsa și modalitatea de executare a acesteia trebuie individualizată în așa fel, încât inculpatul să se convingă de necesitatea respectării legii penale și evitarea în viitor a săvârșirii unor fapte similare. Chestiunea de individualizare a pedepsei este un proces obiectiv, de evaluare a tuturor elementelor circumscrise faptei și autorului, având ca finalitate stabilirea unei pedepse în limitele prevăzute de lege.

Colegiul penal lărgit constată că, la stabilirea pedepsei inculpatului Țulea Valeriu, instanța de apel a ținut cont pe deplin de principiile de aplicare a pedepsei penale prevăzute de art.61 Cod penal, de criteriile generale de individualizare a pedepsei, stipulate în art.75 Cod penal, de toate circumstanțele cauzei care atenuază răspunderea, inclusiv de cele enumerate de recurent în recurs, de persoana inculpatului, de influența pedepsei aplicate asupra corijării și reeducării acestuia.

Mai mult, la numirea pedepsei inculpatului, instanța de apel a ținut cont de prevederile art.364¹ Cod de procedură penală, acesta beneficiind de o reducere cu o treime din limita de pedeapsă prevăzută de lege, adică din maximumul și din minimumul prevăzut de sancțiunea normei penale în baza căreia a fost condamnat.

Astfel, temeiul invocat de recurent, precum că instanța de apel a ignorat principiul individualizării pedepsei penale și nu a ținut cont de circumstanțele atenuante prezente în cauză, nu pot servi drept temei de casare a hotărârii judecătorești, din motiv că circumstanțele invocate de recurent, precum: recunoașterea vinei, căința sinceră, lipsa circumstanțelor agravante, au fost luate în considerație de instanță la numirea pedepsei.

Din speța dată, rezultă că instanța de apel a considerat rațional ca inculpatul să execute real pedeapsa stabilită, motivând-și soluția adoptată, indicând din care motive a ajuns la concluzia că corijarea și reeducarea acestuia este posibilă doar cu aplicarea pedepsei închisorii reale.

Astfel, Colegiul penal conchide că concluzia instanței de apel corespunde circumstanțelor cauzei și criteriilor de stabilire a pedepsei, aceasta fiind echitabilă, proporțională faptei săvârșite și individualizată conform prevederilor legale.

Din acest punct de vedere se constată că, de fapt, în cauză nu s-a comis eroarea de drept la care face referință recurentul și, deci, nu persistă temeiul de casare a soluției adoptate, și stabilirea în privința inculpatului a unei pedepse mai blânde.

Totodată, urmează a fi respins și argumentul titularului dreptului de recurs precum că s-a încălcat dreptul la un proces echitabil garantat de art.6 CEDO. În acest sens, Colegiul penal constată, că recurentul invocă motivul dat pur declarativ și examinând materialele acestei cauzei penale nu s-a identificat nici o circumstanță ce ar putea fi interpretată ca o încălcare a dreptului la un proces echitabil.

În temeiul celor expuse, instanța de recurs conchide că în speța dată, n-a fost constatată prezența unor erori de drept, care ar servi drept temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării deciziei atacate, impunându-se în consecință declararea inadmisibilității recursului declarat, ca fiind vădit neîntemeiat.

9. În conformitate cu art.434, 435 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Respinge ca inadmisibile recursurile ordinare declarate de către partea vătămată Catruc Veronica și de către avocatul Pruteanu Natalia în numele inculpatului Țulea Valeriu, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 martie 2018, în cauză penală privindu-i pe *Rotar Vasili xxxx și Țulea Valeriu xxxx*, cu menținerea deciziei atacate.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 13 decembrie 2018.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Anatolie Țurcan

Nadejda Toma

Elena Cobzac

Victor Boico